

42.

Dni

ZDRAVOTNEJ VÝCHOVY

MUDr. Ivana Stodolu

ZBORNÍK ABSTRAKTOV VEDECKEJ KONFERENCIE

Zborník abstraktov celoslovenskej vedeckej konferencie
s medzinárodnou účasťou, pod záštitou
hlavného hygienika Slovenskej republiky
MUDr. Mgr. Tatiany Červeňovej, MPH, MHA

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM
Fakulta zdravotnických studií

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Slovenská komora sestier
a pôrodných asistentiek

TERMÍN:
21. – 22.8.2024

MIESTO KONANIA:
Hotel SATEL, Poprad

OBSAH

I. LÁTKOVÉ A NELÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI

Závislosti – prokletí nebo výzva? Fleischmann, O., Vostrý, M., Bureš, P.	6
Prevenca a štandardy manažmentu diagnostiky a liečby závislosti od nikotínu Okruhlica, L.	7
Každé zníženie rizika na základe faktov má význam Tiško, R.	8
Súčasnú preferencie mladých ľudí vo vzťahu k užívaniu alternatívnych tabakových výrobkov Ochaba, R., Trnková, A.	9
Analýza vybraných indikátorov užívania tabakových výrobkov na Slovensku Horváthová, D., Ochaba, R., Smolková, K.	11
Rizikové používanie internetu mladými Fabianová, I., Rášo, B., Kamendy, Z.	12
Poradenský proces u klienta v Poradni na odvykanie od fajčenia Mancalová, M.	13
Výzva alebo príležitosť - mezinárodná štúdia užívania konopí Mičíková, L., Kašílková, K., Popík, J., Mórica, M., Vostrý, M.	14
Látkové závislosti u mládeže v Podtatranskom regióne Vaščurová, K., Šípková E., Baranová P.	15
Užívání nikotinových sáčků u adolescentů v moravskoslezském kraji Macounová, P., Uhrová, V., Tomášková, H., Tomášek, I.	17
Užívanie návykových látok a hodnotenie psychickej kondície Chromíková, L., Ochaba, R., Wsólová, L.	18
Choroby pečene u pacientov so závislosťami Belovičová, M., Pangracová, G., Urbanová, A., Stanislav, V., Jankelová, N., Jányová, Z., Matula, P., Moricová, Š.	20

II. PODPORA ZDRAVIA A ZDRAVÉHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU

Všeobecný praktický lekár ako vzor zdravého životného štýlu a mienkotvorca komunity

Dostálová, K., Bendová, J., Baranová, D., Lipovský, P., Molčan, Ľ., Kováčová, K., Resuříková, Ľ. 22

Vybrané rizikové faktory životného štýlu u mužov a žien v Prešovskom kraji za obdobie 2014–2019

Hudáková, I. 23

Životný štýl vysokoškolákov FZaSP v Trnave

Kačmariková, M., Kodajová, N. 24

Využití didaktických her ve Výchově ke zdraví

Váverková, B., Mičíková, L., Zemanová, M., Litvová, S. 25

Efektivita programů zdravotní prevence ve školách

Macounová, P., Tomášková, H., Janíková, M., Jarešová, K., Uhrová, V., Tomášek, I. 27

Samospráva a státní správa v kontextu ochrany a podpory veřejného zdraví v ČR

Povolná, P., Mičíková, L., Zemanová, M., Vostrý, M. 28

Životní styl všeobecných sester – pilotní šetření

Zemanová, M., Pižlová, N., Mičíková, L., Váverková, B. 29

Riešenie problematiky pohybovej aktivity u seniorov na poradni optimalizácie pohybovej aktivity na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Bardejove

Müllerová, J., Kaščáková, A., Klobušovská, I. 31

Podpora zdraví v intervenčních programech SZÚ

Niklová, A. 32

Vplyv pohybovej aktivity na spánok dospelého človeka

Jarkovská, H., Ochaba, R., Molnárová, L. 33

Zdravie je v našich rukách - edukácia rodičov

Pisarčíková, J., Knollová, L. 35

Zdravie máme v našich rukách Tauchmannová, B.	36
Súčasná informovanosť obyvateľov Slovenskej republiky o princípoch racionálnej výživy a ich stravovacie návyky Tihányi, J., Šalátová, A., Mucska, M.	37
Návštevnosť PCOPZ na Slovensku v období rokov 2022 a 2023 po pandémie COVID-19 Smolková, K., Ochaba, R.	38
Zdravotní screening v sociálne vyloučených lokalitách Macounová, P., Janíková, M., Tomášková, H., Bryjová, I., Tomášek, I.	39

III. VARIA

Sociálne médiá ako významná modalita zdravotno výchovného pôsobenia v 21. storočí Dostálová, K., Palugová, E., Wimmerová, S., Seňavová, M., Moricová, Š.	41
Analýza výsledkov pre-testu v rámci medzinárodného projektu Zdravotnej gramotnosti na Slovensku Orlická, B., Chromíková, L., Ochaba, R., Wsólóvá, L.	42
Medzinárodná aktualizácia kompetencií pre prácu vo verejnom zdravotníctve v čase globálnych zmien Mičíková, L., Veselá, N., Petráková, A., Kašíliková, K.	44
Platforma IPREV a jeho role v systéme prevencie vzniku duševného ochorenia detí a dospievajúcich – systémový nástroj pro práci Šejvl, J., Nováková, E., Habiňáková, R., Jadrnáč, T., Gabrhelík, R., Miovský, M., Mašlaniová, M.	45
Možnosti skriningu syndrómu spánkového apnoe Mucska, M., Vyskoč, A., Tihányi, J.	46
Do knižnice na tréning pamäti Trenčanská, M., Petrášová, S., Máchová, I., Ernstová, P.	47

Analýza klenby nožnej u detí predškolského veku vo vybranej materskej škole s cieľenou intervenciou Rafajdus, M., Petlušová, E.....	49
Porovnanie systému ochrany zdravia pri práci medzi Slovenskou a Českou republikou Machajová, M., Jurečková, L.. ..	50

Závislosti – prokletí nebo výzva?

FLEISCHMANN, O.,^{1,2} VOSTRÝ, M.,¹ BUREŠ, P.^{1,2}

¹ Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií

² Zdravotnická záchranná služba Ústeckého kraje

Úvod: Závislosti představují závažný problém, který se netýká pouze užívání psychoaktivních látek, ale také aspektů spojených s digitalizací.

Cíl: Příspěvek je zaměřen na problematiku závislostí nejen na psychoaktivních látkách, příčin závislostí a problematickou aplikací preventivních mechanismů specifické a nespecifické prevence ve spojení zejména s případy emocionální a sociální deprivace v kontextu některých dysfunkčních rodin.

Metodika: Na základě zpracování kazuistik, kde respondenty byli rodiče postižených nezletilých, se vedle závislosti na psychoaktivních látkách zvyrazňuje problém v podobě nomofobie, netolismu, FAD (Facebook Addiction Disorder) a syndromu FOMO (Fear of Missing Out).

Výsledky: Závažnost problematiky je podpořena výsledky studií NZIP, ze kterých vyplývá, že v České republice lze netolismus pozorovat asi u 3,4 % populace a nejohroženější skupinou je populace ve věku 12 až 15 let.

Závěr: Dopady u obou typů závislostí na oblast tělesnou, psychickou a sociální jsou značné, a proto je nutný důraz nejen na kvalitu terapeutického procesu, ale také na oblast efektivní primární, sekundární a terciální prevence.

Klíčová slova: závislost, netolismus, sociální deprivace

Prevenca a štandardy manažmentu diagnostiky a liečby závislosti od nikotínu

OKRUHLICA, Ľ.,¹

hlavný odborník MZ SR pre medicínu drogových závislostí

¹Centrum pre liečbu drogových závislostí Bratislava

Cieľom práce je poukázať na potrebu a možnosti prepojenia prevencie a liečby nikotinizmu v našich aktuálnych podmienkach.

Materiál a metódy: Jedná sa o sekundárne spracovanie z odbornej literatúry a prezentáciu dôkazmi overených a doložených preventívnych a liečebných prístupov a relevantného abstraktu odporúčanií zo Štandardných diagnostických a liečebných postupov (ŠDTP) manažmentu závislosti od nikotínu.

Výsledky: Zistenia autora poukazujú na existenciu palety programov prevencie a liečby užívania a závislosti od nikotínových produktov. Výrazné miesto má v prevencii poradenská činnosť najmä, ale nie len, so zameraním na mládež. Obmedzená je však ponuka liečebných metód pri závislosti od nikotínu u detí a mladistvých.

Diskusia a závery: Pri vysokej prevalencii ľudí so závislosťou od nikotínu v populácii má zásadnú úlohu prevencia. Dôraz je preto potrebné upriamiť na mládež, keďže viac ako 90 % dospelých so závislosťou od nikotínu začalo v tomto veku. Nakoľko naše liečebno-preventívne kapacity sú ale obmedzené, namieste je ich účelná aplikácia a prepojenie. Podstatný vplyv na redukciu poškodení zdravia v dôsledku užívania nikotínových produktov však majú opatrenia prijaté reguláciou štátu pôsobiace širšie mimo sektor zdravotníctva.

Každé zníženie rizika na základe faktov má význam

TIŠKO, R.¹

¹Klinika pneumológie a ftizeológie, Univerzitná nemocnica L. Pasteura, Košice

Ciel': Vo svete fajčí 1,1 - 1,3 miliardy ľudí. Ak nedôjde k zníženiu incidencie a prevalencie, celkový počet fajčiarov sa bude ďalej zvyšovať. Fajčenie je pritom jedným z najvýznamnejších odvrátiel'ných príčin predčasného úmrtia – zapríčiňuje ročne približne 5 miliónov úmrtí (a ďalších 600 000 pasívne fajčenie).

Metódy: Fajčenie je najčastejším karcinogénom a jedným z najvýznamnejších faktorov vzniku chronických respiračných a kardiovaskulárnych ochorení. Návykovou látkou pri fajčení je nikotín. Je toxický vo vysokých dávkach, ale v dávkach aplikovaných do organizmu pri fajčení nie je príčinou škodlivých účinkov. Tie sú podmienené spaľovaním tabaku a prídavných látok, pri ktorom vzniká množstvo karcinogénov a iných substancií poškodzujúcich organizmus. Odvykanie od fajčenia a jeho prevencia vzhľadom na morbiditu a mortalitu s ním spojenú tak predstavuje dôležitú výzvu pre verejné zdravotníctvo.

Výsledky: Dostupných je viacero foriem a postupov pri odvykaní. Klasickým postupom je náhrada nikotínu podávaná inou formou (náplaste, šňupací a žuvací tabak, pastilky a žuvačky, nosové spreje). Ďalšou možnosťou je farmakoterapia zacielená na potlačenie prejavov závislosti a abstinenčných príznakov. Používané sú viaceré molekuly (cytizín, vareniklín, antidepresíva – bupropión a nortriptylín). Nezastupitel'nú úlohu zohráva psychologická podpora. Pre fajčiarov, u ktorých zlyhá odvykanie alebo nechcú prestať fajčiť, je v posledných rokoch k dispozícii tobacco-heated system (bez dymových systémov). Dostupné dáta po ich zavedení preukázali zníženie rizika rozvoja a progresie respiračných a kardiovaskulárnych ochorení, pri onkologických ochoreniach budeme musieť na posúdenie vplyvu na riziko čakať. Ani tieto systémy nie sú neškodné a mali by byť vyhra-

dené výlučne pre fajčiarov, ktorí nevedia alebo nechcú prestať fajčiť.

Záver: Eliminácia fajčenia ako jedného z najvýznamnejších faktorov podmieňujúceho morbiditu a mortalitu v širokom spektre ochorení by mala byť jedným z hlavných cieľov všetkých systémov verejného zdravotníctva. Len malá časť fajčiarov dokáže ukončiť svoj návyk bez pomoci, preto máme k dispozícii viacero metód odvykania a v posledných rokoch tiež bezdymové alternatívy pre tých, ktorí fajčenie nedokážu alebo nechcú ukončiť.

Súčasnú preferencie mladých ľudí vo vzťahu k užívaniu alternatívnych tabakových výrobkov

OCHABA, R.,^{1,2} TRNKOVÁ, A.²

¹Úrad verejného zdravotníctva SR

²Katedra verejného zdravotníctva, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita

Úvod: Podľa medzinárodného prieskumu GYTS v roku 2016 uviedla skúsenosť s fajčením takmer polovica (49,5%) respondentov, zatiaľ čo s bezdymovými tabakovými výrobkami experimentovalo 10,2 % respondentov na Slovensku. Elektronické cigarety pravidelne užíva 8 % stredoškolákov a fajčí klasické tabakové výrobky 17% stredoškolákov. Tieto výsledky síce poukazujú na tendenciu vyššej miery experimentovania s rôznymi formami tabakových výrobkov, ale aj s tendenciou k pokračovaniu ich užívania. Trendy vo vzťahu k zvýšenému užívaniu alternatív preukazujú aj iné prieskumy ESPAD a GYTS.

Cieľ: Preukázať súvislosti medzi užívaním klasických tabakových výrobkov a ich alternatív u mládeže.

Súbor a metodika: Súbor predstavovalo celkom 215 študentov dvoch stredných odborných škôl v Žiline. Vekový priemer respondentov bol 17 rokov s priemerom 17,03 rokov. Vekový medián, ktorý je strednou hodnotou, predstavoval 17 rokov. Zastúpenie

respondentov podľa pohlavia ukázalo, že vyšší podiel tvorili ženy s percentuálnym zastúpením 87% (n=187) oproti mužom, ktorí tvorili 13% (n=28). Zber údajov prebiehal v roku 2023. Na zber údajov boli použité dva dotazníky zo štandardizovaných dotazníkov Global Adult Tobacco Survey (GATS) od WHO a National Youth Tobacco Survey (NYTS) od CDC, ktoré boli upravené čo do počtu. Prieskum mal charakter prierezovej observačnej štúdie. Štatistická významnosť bola testovaná pomocou Chi-kvadrátového testu. Získané údaje boli analyzované pomocou programu R-project, kde za hladinu významnosti bola určená p-hodnota $\leq 0,05$.

Výsledky: Analýzou výsledkov sme zistili, že respondenti preferujú užívanie alternatívnych tabakových výrobkov viac než fajčenie cigariet. Medzi hlavné dôvody, pre ktoré siahali respondenti po alternatívnych tabakových výrobkoch bola možnosť ich užívania v interiéri a ponuka rôznych druhov príchuťí. Najužívanejším alternatívnym výrobkom v našom súbore boli e-cigarety. Aktuálne užívanie uviedlo 26% respondentov a ich užívanie v minulosti uviedlo až 60% respondentov. Druhým najpoužívanejším produktom boli bezdymové tabakové výrobky, ktoré aktuálne užívalo 9% respondentov a 31% respondentov tieto produkty užívalo v minulosti. Ďalej nasledovali produkty ako vodná fajka, nikotínové vrecúška, žuvací tabak a nakoniec šňupací tabak.

Záver: Alternatívne formy tabakových výrobkov sú významným fenoménom medzi študentmi stredných škôl. Respondenti častejšie preferujú tieto výrobky pred užívaním klasických cigariet najmä v prostredí, kde sa nerealizujú žiadne preventívne programy.

Kľúčové slová: Tabak, alternatívne výrobky, užívanie

Analýza vybraných indikátorov užívania tabakových výrobkov na Slovensku

HORVÁTHOVÁ, D.,¹ OCHABA, R.,^{1,2} SMOLKOVÁ, K.¹

¹Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava

²Katedra verejného zdravotníctva, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita

Úvod: Podľa WHO je užívanie tabaku hlavným rizikovým faktorom kardiovaskulárnych a respiračných ochorení. Každý rok viac ako 8 miliónov ľudí zomiera na užívanie tabaku.

Cieľ: Cieľom tohto príspevku bolo zistiť vývoj užívania tabakových výrobkov na Slovensku. Vývoj užívania tabakových výrobkov sme zisťovali v rôznych oblastiach ako napr. koľko rokov respondenti fajčia, fajčenie elektronických cigariet a bezdymových tabakových výrobkov, koľko výrobkov respondenti denne vyfajčia a ako často sa zdržávajú doma v zafajčenej miestnosti.

Metodika: V príspevku sme použili výsledky z prieskumu Vývoj zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov Slovenskej republiky za obdobie rokov 2013–2016–2019–2022. Prieskumu sa zúčastnilo spolu 14 960 respondentov, z toho bolo 7 500 žien a 7 460 mužov. Zber údajov prebiehal anonymným dotazníkov za pomoci 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Výsledky boli spracované pomocou štatistického programu SPSS 14 for Windows.

Výsledky: Priemerný počet rokov fajčenia bol v roku 2022 – 13,76 rokov a v roku 2013 bol 14,92, čiže od roku 2013 klesol počet rokov fajčenia o 1,16 roka. V roku 2022 bol štatisticky významne nižší počet rokov fajčenia ako fajčiari v roku 2016 ($p = 0,001$). V roku 2019, 58 (1,5%) uviedlo, že fajčí elektronické cigarety a 29 (0,8%) uviedlo, že fajčí bezdymové tabakové výrobky. V roku 2022, 132 (3,5%) opýtaných uviedlo fajčenie elektronických cigariet a 47 (1,2%) opýtaných uviedlo fajčenie bezdymových tabakových výrobkov. Od roku 2019 stúpa fajčenie elektronických cigariet

a bezdymových tabakových výrobkov. Od roku 2013 štatisticky významne klesá podiel respondentov, ktorí sa zdržiavajú doma v zafajčenej miestnosti ($p < 0,001$).

Záver: V prieskume sme zistili klesajúci trend počtu rokov fajčenia a taktiež klesá podiel tých, ktorí sa zdržiavajú doma v zafajčenom prostredí. Naopak od roku 2019 stúpa podiel respondentov, ktorí fajčia elektronické cigarety alebo bezdymové tabakové výrobky. Z tohto dôvodu je potrebné zamerať sa na tento novodobý problém pomocou primárnej prevencie.

Rizikové používanie internetu mladými

FABIANOVÁ, I.,¹ RÁŠO, B.,¹ KAMENDY, Z.¹

¹ Centrum pre liečbu drogových závislostí Bratislava

Úvod: V súčasnosti sa používanie internetu stalo neoddeliteľnou súčasťou denného a profesionálneho života ako aj hlavným prostriedkom trávenia voľného času. Používanie sociálnych médií môže mať u vybraných skupín i negatívne dopady. Za skupinu s vyšším rizikom problematickeho používania sociálnych sietí sú považovaní adolescenti a najmä dievčatá.

Ciele: V predkladanom príspevku sa zameriame na prieskum aktuálnych údajov o tom, koľko času trávia študenti používaním počítačov, mobilov, tabletov a aké aktivity počas tohto času vykonávajú.

Výskumná vzorka a metódy: V rámci preventívno-edukačného programu v Centre pre liečbu drogových závislostí v Bratislave sme administrovali dotazníky zamerané na používanie internetu: EIUS (Excessive Internet Use Scale) a BSMAS (Bergen Social Media Addiction Scale). Do prieskumu sme zaradili 1561 študentov. Priemerný vek bol 15,6 roka, 42 % boli chlapci a 58 % tvorili dievčatá.

Výsledky: Viac ako 4 hodiny denne za účelom zábavy trávi na internete čas 64 % chlapcov a 74 % dievčat. Čas strávený pri počítači pre zábavu sa líšil pri jednotlivých aktivitách. Najviac času trávili študenti na sociálnych sieťach bez rozdielu od pohlavia a veku, najmenej sledovaním pornografie a online nakupovaním. Taktiež sme zistili, že dievčatá trávia v tomto veku pri počítači, mobile, tablete a na internete viac času ako chlapci a taktiež sa líšia v čase strávenom pri vybraných aktivitách. Aktivitám na internete spojených so školou a štúdiom venuje 58 % chlapcov a 53 % dievčat 1 hodinu.

Záver: Naše výsledky naznačujú, že chlapci a dievčatá majú iné preferencie trávenej aktivity na internete. Vo voľnom čase viac ako polovica študentov trávi na internete 4 a viac hodiny denne. Rizikové využívanie internetu sme detegovali u 62 % študentov.

KLúčové slová: internet, študenti, sociálne siete

Poradenský proces u klienta v Poradni na odvykanie od fajčenia

MANCALOVÁ, M.¹

¹ Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni

Cieľ: Cieľom je poukázať kazuistikou na priebeh a úskalia poradenského procesu v odvykaní od fajčenia u klientky, ktorá sa natrvalo pokúšala zbaviť závislosti od fajčenia využitím individuálneho poradenstva pomocou kognitívno-behaviorálnej terapie absolvovanej v Poradni na odvykanie od fajčenia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Materiál a metódy: Kazuistika: 41 ročná klientka, rozvedená matka, momentálne prechádzajúca vážnou životnou situáciou, z vlastného presvedčenia a s podporou svojho priateľa absolvovala poradenský proces v Poradni od fajčenia s využitím 11

stretnutí. Stretnutia boli doplnené kvôli lapsom a relapsu. Práca s klientkou trvala od januára do mája 2022. Následne bol proces ukončený a v júli 2022 klientka navštívila Poradňu na odvykanie s pod'akováním, že účasťou v poradenskom procese sa jej podarilo zastabilizovať počet denne vyfajčených cigariet na 3 denne.

Výsledky: Klientke sa absolvovaním poradenského procesu v Poradni na odvykanie od fajčenia nepodarilo natrvalo zbaviť závislosti od fajčenia ale podarilo sa jej znížiť počet denne vyfajčených cigariet z viac ako 20 cigariet denne na 3 cigarety denne.

Záver: Každý klient v odvykacom procese od fajčenia si vyžaduje individuálny prístup, intenzívnu podporu, zohľadnenie špecifických potrieb a terapiu „šitú na mieru“. Poradňa na odvykanie od fajčenia je cestou, ktorou sa tento klient môže vydať a získať benefity svojho zdravia i predĺženia života.

Výzva nebo příležitost - mezinárodní studie užívání konopí

MIČÍKOVÁ, L.,¹ KAŠLÍKOVÁ, K.,² POPIK, J.,³ MÓRIC, M.,⁴
VOSTRÝ, M.¹

¹Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií

²Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva

³Slovenská akadémia vied, Sociologický ústav

⁴Psychiatrická klinika Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice Bratislava

Úvod: Prevalence užívání konopí roste v mnoha evropských zemích a je důležité, abychom porozuměli souvisejícím rizikům. Zapojení se do studií s ohledem na danou problematiku přináší důležitá data, která mohou vést nejen k diskusi a pochopení expozice konopí, ale můžou napomoci i v rámci odborné diskuse,

harm reduction a tvorbě racionální politiky v oblasti zdravotnictví.

Cíl: Tento příspěvek chce představit pohled na metodiku mezinárodního on-line průzkumu, který byl proveden bez externího financování. Uvádíme dopad různých způsobů šíření strategií pro sběr dat z nepravděpodobnostního výběrového souboru.

Metodika: Popis strategií šíření informací na Slovensku pro on-line mezinárodní dotazníkové šetření bez externího financování, které se uskutečnilo ve Švýcarsku, Německu, Španělsku, České republice, v Irsku, Holandsku, Velké Británii, Švédsku a v Portugalsku.

Výsledky: Šíření on-line průzkumu bylo realizováno prostřednictvím sociálních sítí a terénního sběru dat. Šíření prostřednictvím relevantních zdrojů na sociálních sítích považujeme za nejúčinnější způsob. Výzvou on-line průzkumu byly především obavy respondentů o anonymitu dotazníkového šetření vzhledem k povaze zkoumané problematiky.

Závěr: Možnost zapojení do mezinárodního on-line dotazníkového šetření je výzvou, ale i příležitostí. Data v mezinárodní komparaci mohou přispět k novému poznání a nastavování harm reduction. Můžou být přínosem pro snížení obav respondentů a diskusi o zkoumané problematice.

Klíčová slova: konopí, studie, strategie, sociální sítě

Látkové závislosti u mládeže v Podtatranskom regióne

VAŠČUROVÁ, K.,¹ ŠÍPKOVÁ, E.,¹ BARANOVÁ, P.¹

¹ Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade

Ciel': Experimentovanie s návykovými látkami je aktuálnym a závažným problémom. V práci sme sa zamerali na problematiku látkových závislostí u mládeže v Podtatranskom regióne. Analýzou dotazníkov a porovnaním s výsledkami ESPAD (2019) sme zistili, že prevalencia užívania alkoholu u študentov v územnej oblasti RÚVZ Poprad je nižšia ako v SR, užívanie nikotínu a konopných drog je takmer na rovnakej úrovni. Skúsenosti so sedatívami malo 13,5% opýtaných, čo je vo porovnaní so SR o 40% viac. Tieto výsledky ilustrujú potrebu intenzívnej prevencie nielen na školách.

Metodika: Analýza dotazníkového prieskumu žiakov základných a stredných škôl vo veku 14.-19. rokov a porovnanie výsledkov s údajmi ESPAD 2019. Zber dát bol realizovaný vlastným dotazníkom, distribuovaným pomocou systému EduPage. Počet škôl zapojených do prieskumu bol 40 a počet respondentov bol 591. Geografická oblasť: okresy Poprad, Kežmarok a Levoča. Dotazník obsahoval 25 otázok s cieľom získať informácie o stručných sociálno-demografických charakteristikách respondentov, o skúsenostiach s alkoholom, tabakom a inými návykovými látkami, o postojoch a názoroch žiakov na užívanie drog. Zozbierané údaje boli analyzované v programe Microsoft Excel. Boli dodržané všetky etické zásady prieskumu. Účasť na prieskume bola dobrovoľná.

Výsledky: Skúsenosť s alkoholom uviedlo 56,7 % respondentov, čo je menej v porovnaní s priemerom SR (90 %) a krajinami zapojenými do ESPAD (79 %). Fajčenie je stále významným problémom, 54 % respondentov skúšalo cigarety, čo je blízko k celoslovenskému priemeru (57,6 %) ale vyššie ako európsky priemer (41 %). Používanie e-cigariet bolo zistené u 56 % respondentov, čo je mierne vyššie ako celoslovenský priemer (54 %) a výrazne vyššie ako európsky priemer (40 %). Skúsenosť s konopnými drogami uviedlo 23,1 %, čo je podobné ako celoslovenský priemer (24,1 %) a vyššie ako európsky priemer (15,1 %). Užitie sedatív bez lekárskeho predpisu uviedlo 13,5 % respondentov, čo je viac ako celoslovenský priemer (9,6 %) aj európsky priemer (6,6 %).

Záver: Na základe uvedených výsledkov sme zistili regionálne rozdiely v užívaní návykových látok. Tieto rozdiely je potrebné brať do úvahy pri navrhovaní preventívnych programov a opatrení. Z pohľadu verejného zdravia je potrebné zamerať prevenciu aj na rodičov a učiteľov.

Užívaní nikotinových sáčků u adolescentů v moravskoslezském kraji

MACOUNOVÁ, P.,^{1,2} UHROVÁ, V.,^{1,2}
TOMÁŠKOVÁ, H.,^{1,2} TOMÁŠEK, I.²

¹ Ústav epidemiologie a ochrany veřejného zdraví, Lékařská fakulta OU, ČR,

² Oddělení podpory zdraví, Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, ČR

Úvod: Na českém trhu se od roku 2019 objevují nové nehořlavé výrobky obsahující nikotin – nikotinové sáčky. I když se nikotin tímto způsobem vstřebává pomaleji než při kouření klasických cigaret, jsou zde zdravotní rizika např. předávkování a negativní vliv na ústní dutinu.

Cíl: Cílem této práce je zjistit rozsah užívání nikotinových sáčků a dalších nikotinových produktů mezi studenty základních a středních škol v Moravskoslezském kraji.

Metodika: Dotazníkové šetření probíhalo v rámci edukační akce „Prevence kouření“ pod záštitou ZÚ Ostrava a LF OU v období 2022–2024. Pro popis získaných výsledků byla použita popisná statistika, statistické testy (chí-kvadrát a Kruskal-Wallisův test, Spearmanův korelační koeficient) a model logistické regrese (alfa = 5 %). Pro zpracování dat byl použit program Stata verze 16.

Výsledky: Celkom bolo zapojeno 23 škôl a 959 žiakov v priemernom veku $13,3 \pm 1,9$ let. Bylo zjištěno, že 21,4 % žiakov mělo zkušenost s užíváním nikotinových sáčků – 40 % chlapců a 22 % dívek ($p < 0,001$), z toho tvořilo 30 % dětí mladších 13 let. Pravidelně (1krát a častěji za týden) nikotinové sáčky užívá 5 % žiakov. Hlavní zdroje informací o sáčcích jsou internet a kamarádi. Více než 7 % dětí neví o možné závislosti na nikotinu v této formě. Z dalších výrobků žáci užívají pravidelně elektronické (14 %) a klasické (8 %) cigarety, vodní dýmky (4 %) a nahřívavý tabák (2 %).

Závěr: Více než pětina žiakov ve věku kolem 13 let má nějakou zkušenost s užíváním nikotinových sáčků. Významně vyšší riziko užívání je u chlapců a u kuřáků klasických nebo elektronických cigaret. V ČR jsou nastavena regulační opatření novelou zákona č. 110/1997 Sb. O potravinách a tabákových výrobcích, která nabyla účinnosti v roce 2021. Příspěvek vzniknul za finanční podpory Evropské unie v rámci projektu LERCO s reg. číslem CZ.10.03.01/00/22_003/0000003, prostřednictvím Operačního programu Spravedlivá transformace.

Klíčová slova: nikotinové sáčky, adolescenti, užívání návykových látek, prevence

Užívanie návykových látok a hodnotenie psychickej kondície

CHROMÍKOVÁ, L.,¹ OCHABA, R.,^{1,2} WSÓLOVÁ, L.¹

¹ Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava

² Katedra verejného zdravotníctva, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita, Trnava

Úvod: Duševné zdravie je neoddeliteľnou súčasťou nášho zdravia a pohody a je kľúčové pre osobný, spoločenský a sociálno-ekonomický rozvoj. Duševné zdravie je tiež základným ľudským právom. Užívanie návykových látok sa spája s prítomnosťou duševných porúch. Štúdie zistili, že ľudia s duševnými po-

ruchami, ako sú úzkosť, či depresia, môžu užívať návykové látky ako pokus o určitú formu samoliečby symptómov spojených s ich duševnou poruchou. Naopak, užívanie návykových látok môže byť faktorom, ktorý prispieva k počiatočným symptómom duševnej poruchy.

Ciel': Porovnať atribúty psychickej kondície medzi tými, ktorí užívali a neužívali návykové látky.

Metodika: Dáta boli získané v rámci prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky za rok 2022. Cieľovou populáciou boli respondenti vo veku od 15 rokov a vzorku tvorilo 3764 respondentov. Výsledky boli spracované pomocou štatistického programu IBM SPSS 28. Pri porovnávaní početnosti jednotlivých premenných bol použitý Chí-kvadrát test v kontingenčných tabuľkách. Všetky testy sme robili na hladine významnosti $\alpha = 0,05$.

Výsledky: Zistili sme, že 61,1 % fajčiarov hodnotilo svoju psychickú kondíciu ako veľmi dobrú, z nefajčiarov hodnotilo psychickú kondíciu ako veľmi dobrú 65,3 %. Ako celkom dobrú hodnotilo svoj život 70,4 % nefajčiarov a 63,7 % fajčiarov. V lepšiu budúcnosť verilo 46,6 % fajčiarov a 45,2 % nefajčiarov. Časté pocity osamelosti uviedlo 15,6 % fajčiarov a 9,9 % nefajčiarov. Myšlienky na samovraždu uviedli 2 % fajčiarov a 0,4 % nefajčiarov.

Záver: Príspevok prináša prehľad poznatkov zameraných na užívanie návykových látok a informácie ohľadom hodnotenia psychickej kondície a života populácie Slovenska.

Kľúčové slová: zdravotné uvedomenie, správanie, návykové látky, psychická kondícia, duševné zdravie

Choroby pečene u pacientov so závislosťami

BELOVIČOVÁ, M.,^{1,2,3} PANGRACOVÁ, G.,^{2,3} URBANOVÁ, A.,³
STANISLAV, V.,⁴ JANKELOVÁ, N.,^{5,6} JÁNYOVÁ, Z.,^{7,8}
MATULA, P.,⁹ MORICOVÁ, Š.,¹⁰

¹ Fakulta verejného zdravotníctva, Katedra klinickej a preventívnej medicíny, Slovenská zdravotnícka univerzita

² Interná ambulancia so zameraním na diagnostiku a liečbu chorôb pečene, Remedium s.r.o., Bardejovské Kúpele

³ Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie

⁴ OLUP, n.o. Predná Hora, Muránska Huta

⁵ Fakulta verejného zdravotníctva, Bratislava

⁶ PentaHospitals, nemocnica Bory

⁷ Fakulta verejného zdravotníctva, Bratislava – externý doktorand

⁸ RUVZ Banská Bystrica

⁹ Východoslovenský onkologický ústav, Klinika rádioterapie a onkológie

¹⁰ Fakulta verejného zdravotníctva SZU, Ústav pracovnej a zdravotnej služby

Úvod: Chronické ochorenia pečene sú na Slovensku 5. najčastejšou príčinou smrti celkovo a v prípade produktívneho veku sa dostávajú na 3. miesto za kardiovaskulárne a onkologické ochorenia. Podľa trendu hepatálnej mortality v poslednom polstoročí patrí Slovensko spolu s Uzbekistanom ku krajinám so stabilne vysokou (najvyššou) hepatálnou mortalitou v Európe.

Cieľ práce: Zistiť stupeň poškodenia pečene u klientov OLÚP n.o. Predná Hora a v Inštitúte Krista Veľ'kňaza v Žakovciach, ktorí sú hospitalizovaní za účelom liečby závislosti prevažne od alkoholu počas roku 2024. Predpokladaný počet vyšetrených klientov je 600-700 ľudí.

Súbor a metodika: V rámci projektu sme zatiaľ v OLÚP n.o. Predná Hora vyšetřili spolu 121 klientov (89 mužov a 32 žien). Priemerný vek klientov bol 43.6 roka. Klientov sme vážili na špeciálnej váhe Tanita, ktorá umožňuje zistiť zloženie tela (hmotnosť, telesná voda, svaly, telesný tuk, metabolický vek), merali

krvný tlak, pulz, obvod pásu a bokov. Zároveň sme ich vyšetřili na prístroji Fibroscan (metodika tranzientnej elastografie), ktorý neboleštivo posúdi stupeň poškodenia pečene a jej stukovatenia (CAP modul).

Vzhľadom na skutočnosť, že vyšetřenie Fibroscanom nie je dostupné všade na Slovensku, robili sme zároveň aj štatistické korelácie medzi výsledkami z Fibroscanu a indexami fibrózy, ktoré sa dajú vypočítať z dostupných laboratórnych ukazovateľov.

Výsledky: Zistili sme koreláciu medzi výsledkami Fibroscanu a FIB-4 indexu (index fibrózy) v Cohenovej interpretácii stredného stupňa (interval 0,3 – 0,5) s vysokou štatistickou významnosťou ($p = 0,0001$). Existuje taktiež korelácia medzi výsledkami vyšetřenia CAP modulom a výsledkami FLI (Fatty liver index) - Pearson koef.korel. = 0,468** (na hladine významnosti $\alpha=0,01$). Autori v prednáške uvedú podrobnejšiu analýzu prítomnosti poškodenia pečene u klientov v OLÚP n.o. Predná Hora.

Závery: Vo vekovo-šstandardizovanej mortalite na choroby pečene podľa WHO mortalitných databáz je Slovensko na 4. mieste v Európe, avšak v alkohole podmienej hepatálnej mortalite sme už na 2. mieste hneď za Maďarskom. Projekt je jedinečný v zmysle mapovania situácie stavu ochorenia pečene pri alkoholovej chorobe. Umožní nám náhľad na situáciu, v akom stave prichádzajú klienti na liečbu závislosti, aký stupeň poškodenia pečene majú. Stupeň fibrózy pečene ovplyvňuje aj dĺžku prežívania klientov, vznik potenciálnych zdravotných komplikácií, záťaž zdravotného systému nákladnou liečbou vrátane transplantácie pečene.

Kľúčové slová: choroby pečene, tranzientná elastografia, indexy fibrózy, FIB-4, FLI, skrining, verejné zdravotníctvo

Uvedená práca bola podporená interným grantom 1/2024-SVG1 pod názvom Alkoholová choroba pečene a jej dopad na verejné zdravie.

Všeobecný praktický lekár ako vzor zdravého životného štýlu a mienkotvorca komunity

DOSTÁLOVÁ, K.,¹ BENDO VÁ, J.,² BARANOVÁ, D.,²
LIPOVSKÝ, P.,² MOLČAN, Ľ.,² KOVÁČOVÁ, K.,² RESUTIKOVÁ, Ľ.²

¹ Fakulta verejného zdravotníctva, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

² Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS

Úvod: Fyzická aktivita môže znížiť chorobnosť a úmrtnosť a je spojená s lepšou kvalitou života. Počet krokov za deň je jednoduchým meradlom fyzickej činnosti. Monitorovanie prejdenných krokov počas dňa je pre širokú verejnosť ľahko uskutočniteľné vďaka mobilným zariadeniam. Amanda Paluch s kol. metaanalýzou 15 štúdií zistili, že viac prejdenných krokov za deň bolo spojené s postupne nižším rizikom úmrtnosti, pričom riziko sa u starších dospelých (≥ 60 rokov) ustálilo na približne 6 000 – 8 000 krokoch za deň a pre mladších dospelých (< 60 rokov) približne 8 000 – 10 000 krokov za deň.

Metódy a výsledky: Všeobecní lekári sú najpočetnejšou skupinou ambulantných lekárov v Slovenskej republike. Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva Slovenskej lekárskej spoločnosti pri príležitosti Svetového dňa rodinných lekárov, organizuje zážitkovo-edukačné podujatie „Krokovačka“, ktorým chcú všeobecní praktickí lekári zvýrazniť význam chôdze. Počas výročných konferencií SSVPL sa už 10 rokov organizujú pravidelne workshopy venované základom nordic walking. V roku 2019 sa konal v Bratislave Európsky kongres WONCA (World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians). Počas kongresu sa konal workshop venovaný chôdzi, ktorý viedol olympijský víťaz z Rio de Janeiro v chôdzi na 50 km Matej Tóth. Účastníkov kongresu previedol ponad bratislavské mosty. Práve toto podujatie bolo silným impulzom pre organizovanie každo-

ročných májových „Krokovačiek“ pri príležitosti Svetového dňa rodinných lekárov. Do roku 2023 sa organizovalo jedno centrálné podujatie. V roku 2024 už to bolo 7 miest na Slovensku: Jedna spoločná „Krokovačka“ v Bratislave v Medickej záhrade a 6 podujatí zorganizovali všeobecní praktickí lekári v miestach svojho pôsobenia (Veľký Biel, Košice, Miloslavov, Terňa, Šaľa, Želovce). Pri organizácii oslovili v obciach starostov, ktorí im vyšli v ústrety.

Záver: Z pohľadu verejného zdravotníctva komunitné aktivity založené na spoločnom úsilí jej členov o zdravý životný štýl sú pre ich členov prospešné z hľadiska zlepšovania fyzickej a psychickej odolnosti ako aj kvality života. Prepojenie klinickej a komunitnej medicíny zostáva zaujímavou výzvou do budúcnosti aj vďaka telemedicínskym modalitám.

Vybrané rizikové faktory životného štýlu u mužov a žien v Prešovskom kraji za obdobie 2014-2019

HUDÁKOVÁ, I.¹

¹ RÚVZ so sídlom v Prešove

Ciel': Zhodnotiť údaje vybraných metabolických rizikových faktorov životného štýlu v súbore klientov Poradne zdravia za obdobie rokov 2014-2019 pre Prešovský kraj.

Metodika: Súbor tvorili klienti Poradne zdravia v Prešovskom kraji v období rokov 2014-2019, ktorí sa podrobili štandardnému vyšetreniu a poradenstvu.

Výsledky: Stredné hodnoty cholesterolu, HDL a LDL v rokoch 2014-2019 vykazujú dostatočne významné rozdiely. Konkrétne, hodnoty cholesterolu sa signifikantne líšia medzi rokmi 2015 a 2018, a medzi 2017 a 2018. Stredné hodnoty HDL cholesterolu sú tiež významne odlišné. Pričom stredná hodnota HDL v roku 2016 bola výnimočne vysoká. Čo sa týka LDL cholesterolu, jeho

stredné hodnoty sú tiež dostatočne rozdielne v uvedenom období, s významnými rozdielmi medzi rokmi 2014 a 2015, 2015 a 2016, 2015 a 2018, a medzi rokmi 2017 a 2018. Stredná hodnota glukózy bola v roku 2014 nezvyčajne nízka. Stredné hodnoty glukózy v rokoch 2014–2019 taktiež preukazujú dostatočne signifikantné rozdiely. Pri kontrolnom vyšetrení sme zaznamenali zlepšenie hladín cholesterolu u 48,8% klientov, HDL u 52% klientov, LDL u 53,7% klientov a TAG u 48% klientov v Poradni zdravia. Hypotéza č. 2, ktorá predpokladala zlepšenie hodnôt, sa zamieťa, keďže žiadny zo sledovaných parametrov nevykázal zlepšenie. Počet klientov na kontrolnom vyšetrení bol nižší ako na prvom – vstupnom vyšetrení.

Záver: Vzdelávanie v problematike a zároveň apelovanie na dodržiavanie zásad zdravého životného štýlu má priaznivý vplyv na celkové zdravie pacientov. Preto je dôležitá včasná intervencia.

Životný štýl vysokoškolákov FZaSP v Trnave

KAČMARIKOVÁ, M.,¹ KODAJOVÁ, N.¹

¹ TU, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra verejného zdravotníctva, Trnava

Úvod: Životný štýl značne ovplyvňuje duševné a fyzické zdravie človeka, ktoré je reakciou na jeho postoj k svojmu zdraviu. Je dôležité, aby prevencia rizikových faktorov životného štýlu a podpora zdravia, bola poskytovaná ľuďom najmä pred vytvorením nesprávnych návykov životného štýlu.

Ciele práce: Identifikovať a porovnať vybrané faktory životného štýlu a postoje študentov k vlastnému zdraviu na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave.

Metodika práce: Na získanie dát od študentov sme použili otázky z dvoch štandardizovaných dotazníkov. Zber dát prebiehal od 20.11.2023 do 31.12.2023. Výskumnú vzorku tvorilo 374 študentov. Získané údaje sme analyzovali Chí-kvadrátovým testom a Fisherovým testom.

Výsledky: Zdravý životný štýl malo 43% študentov z katedry LVM, 58% študentov z katedry OŠE, 67% študentov z katedry SP a 50% študentov z katedry VZ. Priemerná hodnota indexu životného štýlu bola 6 a medián bol tiež 6, čo znamená, že celkovo mali študenti zdravý životný štýl. Najviac fajčiarov bolo z katedry OŠE a to 53%. 50-74% študentov z každej katedry sa považovalo za príležitostných konzumentov alkoholu, pričom za pravidelných konzumentov alkoholu sa považovalo iba 4% študentov z katedry LVM a 3% študentov z katedry SP.

Záver: Študenti na fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity mali zdravý životný štýl, pričom najlepšie výsledky boli zaznamenané u študentov z katedry SP a naopak, najhoršie výsledky životného štýlu boli pozorované na katedre LVM. Zaznamenali sme pozitívne postoje študentov vo vzťahu k ich zdraviu.

Kľúčové slová: Životný štýl, Alkohol, Fajčiari, Študenti, Faktory životného štýlu

Využití didaktických her ve Výchově ke zdraví

VÁVERKOVÁ, B.,¹ MIČÍKOVÁ, L.,^{1,2} ZEMANOVÁ, M.,¹
LITVOVÁ, S.³

¹ Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií;

² Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva;

³ Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva

Úvod: Didaktická hra je významným prostriedkom pro podporu učení a rozvoje. Její využití ve výchově ke zdraví má řadu pozitivních účinků, jako je zvýšení motivace, aktivizace žáků/studentů, rozvoj kreativity, kritického myšlení, spolupráce a komunikace.

Problematika výchovy ke zdraví je klíčovým prvkem zvyšování zdravotní gramotnosti, proto je nevyhnutné realizovat aktivity, které jsou zajímavé a efektivní pro současnou generaci.

Cíl: Příspěvek je zaměřený na prezentaci možností tzv. dovedností pro 21. století prostřednictvím didaktických her zaměřených na problematiku zdraví a životního stylu.

Metodika: Popis realizace vytvoření stolních her jako didaktického prostředku, která bude iterována odborníky pro oblast výchovy ke zdraví. Realizace základních aspektů při přípravě didaktické hry a její následné iterování.

Výsledky: Prezentace postupů a ukázka vytvořených didaktických stolních her se zaměřením na životní styl a zdraví. Jejich využití v praxi u pedagogů, akademických pracovníků, odborníků ve výchově ke zdraví.

Diskuse: Příprava vhodných didaktických her prostřednictvím například různých ukázek stolních, karetních nebo jinak interaktivních her, může podpořit a zefektivnit výuku problematiky výchovy ke zdraví.

Závěr: Aktivizace ve výuce je v současnosti důležitý aspekt efektivní výuky. Gamifikace se dnes využívá v mnohých oblastech, v rámci vzdělávání žáků, studentů, ale nachází svoje opodstatnění i ve výuce dospělých. Výchova ke zdraví je důležitým tématem, a proto využití didaktických her a nástrojů gamifikace právě v této oblasti považujeme za efektivní a důležité. V budoucnosti bude nevyhnutné pro efektivní vzdělávání, využívání nástrojů pro dovednosti v 21. století.

Klíčové slova: didaktická hra, vzdělávání, dovednosti pro 21. století, stolní hra

Efektivita programů zdravotní prevence ve školách

MACOUNOVÁ, P.,^{1,2} TOMÁŠKOVÁ, H.,^{1,2}
JANÍKOVÁ, M.,^{1,2} JAREŠOVÁ, K.,^{1,2}
UHROVÁ, V.,^{1,2} TOMÁŠEK, I.²

¹Ústav epidemiologie a ochrany veřejného zdraví, Lékařská fakulta OU, ČR

²Oddělení podpory zdraví, Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, ČR

Úvod: Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě ve spolupráci s Ústavem epidemiologie a ochrany veřejného zdraví LF OU realizuje preventivní programy ve školách již několik let. Programy jsou koncipovány jako odborná zdravotní prevence a prevence rizikového chování u mladistvých. Mezi nabízená témata patří Prevence HIV a sexuálně přenosných nemocí, Prevence kouření, Prevence alkoholu, Prevence infekčních nemocí, Prevence nádorů a Duševní zdraví.

Cíl: Cílem preventivních programů je edukovat žáky a studenty ve vybraných oblastech zdravotní prevence, předat jim potřebné znalosti a motivovat ke zdravému životnímu stylu. Cílem příspěvku je prezentovat efektivitu preventivních programů.

Metodika: Programy jsou nabízeny ve dvou verzích: interaktivní dvouhodinová verze, kdy je výklad doplněn o aktivity, pomůcky a modely na dané téma; nebo hodinová přednáška na dané téma. Součástí interaktivní verze programu je vyplnění párového znalostního dotazníku na dané téma před a po realizaci programu, který slouží k hodnocení efektivity edukace. Pro vyhodnocení dat byla použita popisná statistika a Wilcoxonův párový test na hladině významnosti 5 %, Stata v. 17.

Výsledky: Za dobu realizace bylo interaktivně edukováno přes 1700 žáků v oblasti prevence HIV, 2600 v problematice kouření, 1300 v problematice alkoholu, 700 v oblasti infekčních nemocí a 800 v oblasti duševního zdraví. Z analýzy dat vyplývá, že po

absolvování programů dochází ke statisticky významnému zvýšení znalostí u všech nabízených programů ($p < 0,001$). Díky interaktivní edukaci se znalosti v dané problematice zvyšují přibližně o 20 %. Nejvyšší nárůst znalostí přibližně o 25 % byl pozorován u programu Prevence kouření, který se zaměřuje i na alternativní tabákové a nikotinové výrobky, jejichž nebezpečnost děti a mladiství často podceňují.

Závěr: Výsledky jsou samozřejmě ovlivněny vstupními znalostmi, které se liší zejména dle věku účastníků. Obecně lze říci, že mladší účastníci jsou méně informováni, tudíž u nich má edukace větší efekt. Jednotlivá témata však musí být věkově přiměřeně zacílena. Díky hodnocení efektivity edukace je možné náplň programů upravovat tak, aby reflektovala nedostatečné znalosti žáků. Příspěvek byl podpořen projektem SMO_Zdraví_2023_III.

Klíčová slova: podpora zdraví, prevence, preventivní programy

Samospráva a státní správa v kontextu ochrany a podpory veřejného zdraví v ČR

POVOLNÁ, P.,¹ MIČÍKOVÁ L.,^{1,2} ZEMANOVÁ, M.,¹
VOSTRÝ, M.¹

¹ Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií

² Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva

Úvod: Ochrana a podpora veřejného zdraví je tématem, který se prolíná napříč všemi složkami společnosti. Je nevyhnutelné, aby jednotlivé složky státu mezi sebou komunikovaly a koordinovaly procesy směrem k ochraně a podpoře veřejného zdraví.

Cíl: Cílem příspěvku je zmapovat způsoby komunikace mezi samosprávou a státní správou v krajích v rámci České republiky.

Materiál a Metodika: Kvalitativní průzkum, se zástupci samosprávy v jednotlivých krajích ČR. Průzkum byl realizován prostřednictvím rozhovorů, které byly zaměřeny na problematiku zdravotně-sociálního pomezí. Rozhovory byly následně zpracovány a vyhodnoceny prostřednictvím MAXQDA software.

Výsledky: Komunikace na úseku státní správy a samosprávy pohledem ochrany a podpory veřejného zdraví se primárně zabývá kooperací v rámci kontrolních činností jednotlivých orgánů. Koordinace projektů zaměřených na podporu zdraví a primární prevenci je v režii jednotlivých orgánů.

Diskuse: Z našich zjištění vyplývá, že orgány státní správy a samosprávy spolu komunikují, ale koordinace v rámci podpory zdraví probíhá pod gescí jednotlivých orgánů, ne společně. Toto zjištění může mít souvis především s tím, že orgány státní správy svoji činnost primárně zaměřují na kontrolní činnost a dodržování legislativních předpisů a v menší míře se zaměřují na problematiku prevence a podpory zdraví. Orgány samosprávy realizují aktivity směrem k prevenci a podpoře zdraví v jednotlivých krajích, ale při spolupráci využívají širší spolupráci s jednotlivými stakeholdery.

Závěr: Ochrana a podpora veřejného zdraví je důležité téma napříč společnostmi a je žádoucí ji realizovat komplexně se zapojením všech municipalit.

Klíčové slova: ochrana zdraví, komunikace, státní správa, samospráva

Životní styl všeobecných sester – pilotní šetření

ZEMANOVÁ, M.,¹ PIŽLOVÁ, N.,¹ MIČÍKOVÁ, L.,^{1,2}
VÁVERKOVÁ, B.¹

¹Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakul-

ta zdravotnických studií

² Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva

Úvod: Životní styl je důležitým determinantem zdraví, všeobecné sestry by měly motivovat pacienty k správnému životnímu stylu. Zároveň je povolání všeobecných sester psychicky i fyzicky velmi náročné, a tak by měly věnovat dostatečnou pozornost i péči o sebe samé.

Cíle: Cílem pilotního šetření bylo zmapovat vybrané ukazatele životního stylu všeobecných sester pracujících v jednosměnném a třisměnném provozu (stravovací návyky a pitný režim v pracovní době a době volna; užívání návykových látek; pohybové aktivity; spánek; stres).

Materiál a metodika: Kvantitativní šetření bylo provedeno v nemocnici okresního typu. Distribuováno bylo 100 dotazníků. Návratnost činila 82 %. Do studie byly zařazeny dotazníky od 65 respondentů.

Výsledky: 38,5 % (25) sester se stravuje pravidelně. 86,2 % (56) sester dodržuje pitný režim v práci a 93,9 % (61) v době volna. 55,9 % (36) sester z jednosměnného provozu a 61,4 % (40) sester z třisměnného provozu mají BMI vyšší než 24,9. 82,4 % (54) sester z jednosměnného a 67,8 % (44) z třisměnného provozu nekouří. 30,8 % (20) respondentek nesportuje.

Závěr: Z provedeného kvantitativního šetření vyplývá, že pro sestry v jednosměnném provozu je snažší dodržovat zásady zdravého životního stylu. Pokud by se povedlo šetření provést ve větším měřítku, byla by data velmi cenná pro podporu žádoucíh volnočasových aktivit sester ze stran managementu.

Klíčová slova: spánek, stres, všeobecné sestry, výživa, životní styl.

Riešenie problematiky pohybovej aktivity u seniorov na poradni optimalizácie pohybovej aktivity na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Bardejove

MÜLLEROVÁ, J.,¹ KAŠČÁKOVÁ, A.,^{1,2}
KLOBUŠOVSKÁ, I.¹

¹ Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Bardejove

² Trnavská univerzita, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce,
Katedra verejného zdravotníctva, Trnava

Úvod: Pravidelné cvičenie nás udržuje v kondícii, udržuje rozsah pohybu kĺbu, svalový tonus a to najmä u seniorov. Pohyb je prevencia mnohých ochorení, môžeme ním spomaliť proces starnutia, ovplyvniť svoju sebestačnosť.

Ciele práce: Cieľom práce bolo poukázať na benefity a opodstatnenosť pravidelnej pohybovej aktivity u seniorov, na zlepšenie telesnej zdatnosti a kĺbovej ohybnosti – flexibility tela.

Metodika práce: Údaje boli získané z poradne optimalizácie pohybovej aktivity (POPA), ktorá je zriadená na RÚVZ so sídlom v Bardejove. Výskumná vzorka boli seniorky, ktoré sa prihlásili na kurz pohybovej aktivity na základe oznamu v regionálnom týždenníku. Vzorku tvorilo 27 senioriek vo veku od 68 do 84 rokov. Každá klientka absolvovala vstupné a výstupné vyšetrenia v základnej poradni zdravia, kde sme im vyšetrili biochemické parametre z kapilárnej krvi a zároveň boli klientom odmerané antropometrické údaje, absolvovali test zdatnosti (Ruffierov test) a úroveň flexibility. Po absolvovaní vstupných vyšetrení každej klientky začala pravidelná pohybová aktivita, ktorá prebiehala 2 krát týždenne po 1 hod. a to v trvaní od júna do novembra.

Výsledky: Po 6 – mesačnej pohybovej aktivite sme zistili štatisticky významné zlepšenie kondície, došlo k poklesu hodnôt Ruffierovho testu v priemere o 1,38. Štatisticky významne sa zvýšila

flexibilita tela, hodnota predklonu narástla v priemere o 2,15 cm. Zároveň štatisticky významne poklesla hodnota cholesterolu v priemere o 0,404 mmol/l, % podkožného tuku po intervencii kleslo o 1,08 %, hodnota TKS po intervencii klesla o 4 mmHg, obvod pásu klesol o 1,8 cm, svalová hmota stúpila po intervencii o 0,33 kg.

Záver: Pohybová aktivita seniorov má význam z pohľadu redukcie zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Pravidelné cvičenie je esenciálne z hľadiska udržania zdravia a optimálnej hmotnosti. Aktuálne nastavený systém správneho postupu pri vyšetreniach, metódach práce v POPA je efektívny a prináša správne posúdenie a interpretáciu výsledkov vyšetrení.

KLúčové slová: senior, pohybová aktivita, Ruffierov test, flexibilita tela

Podpora zdraví v intervenčných programech SZÚ

NIKLOVÁ, A.¹

¹Státní zdravotní ústav, Praha

Cíl: Cílem intervenčních programů SZÚ v podpoře zdraví je zvyšování zdravotní gramotnosti populace ČR v oblasti primární prevence vzniku neinfekčních chronických onemocnění a snižování nerovností v přístupu ke zdraví. Výsledky studií prováděných u nás i v Evropě prokazují, že zdravotní stav závisí na sociálních a ekonomických determinantách zdraví.

Metody: Nástrojem k dosažení cíle jsou např. projekty OPZ ESF „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“ a OPZ+ESF „Podpora zdraví v rodinách“, v rámci kterých provádí SZÚ skupinové a individuální intervence. Byly vytvořeny interaktivní programy jako soubor motivačních programů k formování návyků ve prospěch zdraví. 10 oblastí životního stylu se člení do více než 70 programů. Ke každému

programu vznikla metodika na princípech evidence based medicine, sociálneho marketingu a zážitkové pedagogiky. Formy aktivít: kurzy zdravého životného štýlu, pohybové aktivity, dny zdravia. Ďalšie aktivity: tvorba zdravotne-výchovných materiálov, príspevky na sociálnych sítich, edukačné akcie ve školách a pro verejnosť, kampane.

Výsledky: Projekt OPZ ESF „Efektívna podpora zdravia osob ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením“ zajištil vznik 14 Regionálnych Center podpory zdravia, bylo proškolených 102 mediátorů podpory zdravia a 296 lektorů. Počet hodin skupinové podpory v kurzech zdravého životného štýlu, pohybových aktivít a Dní zdravia byl 75 702, počet hodin individuální podpory byl 56 518, počet metodik programů byl 70. Počet účastníků projektu a podpořených osob byl 103 964.

Závěr: Aktivity prováděné pro zvyšování zdravotní gramotnosti populace přispívají ke snižování nerovností v přístupu ke zdraví a zlepšují rozhodování ve prospěch zdraví. Zlepšení zdraví ve spojení na zvýšení zaměstnanosti přispívá ke snižování národohospodářských ztrát z nemocí.

Vplyv pohybovej aktivity na spánok dospelého človeka

JARKOVSKÁ, H.,¹ OCHABA, R.,^{1,2}
MOLNÁROVÁ, L.¹

¹Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

²Katedra verejného zdravotníctva, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita v Trnave

Úvod: Celosvetovo približne jedna z troch žien a jeden zo štyroch mužov nevykonávajú dostatok pohybovej aktivity, aby zostali zdraví. Pravidelná pohybová aktivita je prospešná pre zdravie a pohodu človeka, naopak fyzická nečinnosť a sedavé správanie u dospelého človeka prispievajú k nárastu neprenosných ochorení a tým aj zaťažujú systém zdravotnej starostlivosti.

Ciel': Cieľom prieskumu bolo analyzovať a popísať vzťahy medzi rôznymi formami a frekvenciami pohybovej aktivity, kvalitou a trvaním spánku u dospelých obyvateľov Slovenskej republiky vo veku 18–64 rokov. Prednostne sme sa zamerali na intenzitu pohybovej aktivity počas týždňa a jej možný vplyv na spánkové návyky a celkovú kvalitu spánku s cieľom prispieť k zlepšeniu odporúčaní pre zdravý životný štýl a podporu verejného zdravia.

Metódy: Údaje boli zozbierané v rámci prieskumu „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky“ v roku 2022. Dáta boli získané formou anonymného dotazníka zameraného na viaceré oblasti vrátane demografických charakteristík, výživy a stravovania, legálnych a nelegálnych návykových látok, pohybovej aktivity, duševnej a psychickej aktivity, životného štýlu a starostlivosti o zdravie. Tento prieskum realizoval Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s 36 regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva.

Výsledky: Potvrdil sa štatisticky významný vzťah medzi druhom pohybovej aktivity a dĺžkou spánku ($p < 0,001$). Tí, ktorí sa venovali športu, uvádzali dlhší spánok (56,9 % spalo 7–8 hodín). Tak tiež bol zistený štatisticky významný vzťah medzi druhom pohybovej aktivity a kvalitou spánku ($p < 0,001$). Navyše, dlhšia doba fyzickej aktivity bola spojená s lepšou dĺžkou a kvalitou spánku ($p < 0,001$), pričom tí, ktorí cvičili viac ako 3,5 hodiny týždenne, uvádzali lepšie výsledky spánku.

Záver: Výsledky poukázali, že najčastejšou formou pohybovej aktivity v roku 2022 boli prechádzky. Prechádzky, ako druh športu, sa uvádzajú ako jednoduchá a prístupná forma pohybovej aktivity pre všetky vekové skupiny obyvateľstva.

Kľúčové slová: pohybová aktivita, spánok, frekvencia pohybu, dĺžka spánku, kvalita spánku

Zdravie je v našich rukách - edukácia rodičov

PISARČÍKOVÁ, J.,¹ KNOLLOVÁ, L.¹

¹ JRSN, Nemocnica Poprad, a.s.

Ciel': Predstaviť edukačné mapy starostlivosti k umývaniu a dezinfekcií rúk.

Metódy: Mapa starostlivosti je zaujímavý, prehľadný ošetrovateľský pracovný postup. Vytvára sa k diagnóze, procedúre a k edukácií. Edukačné mapy starostlivosti oddelenia JRSN v Nemocnici Poprad, a.s. sú praktické grafické manuály pre rodičov a personál k dojčeniu, masážam, prebaľovaniu alebo k bežnej dennej činnosti ako je umývanie a dezinfekcia rúk. V rámčekoch sú uvedené činnosti/intervencie a šípky označujú smerovanie/tok k nasledujúcej činnosti. Aby sme naučili odporúčaný postup WHO umývania, resp. dezinfekcie rúk, vytvorili sme pre edukáciu ľahko zapamätateľný a pomerne jednoduchý príbeh, v ktorom sme použili známu časovú postupnosť – názvy dní v týždni. Keďže postup WHO umývania a dezinfekcie rúk má šesť krokov, predstavujú ho dni PONDELOK-SOBOTA. Siedmy deň NEDEĽA znamená, že ruky sú umyté, vydezinfikované.

Výsledky: Mapa starostlivosti je praktickou sprievodkyňou pri edukácií. Každý rád počúva zaujímavý príbeh. Máme za to, že edukácia spojená s jeho rozprávaním je ľahšie zapamätateľná.

Záver: Mapa starostlivosti je praktickou spoločníčku pri edukácií rodičov detí JRSN v Nemocnici Poprad. a.s.

Zdravie máme v našich rukách

TAUCHMANNOVÁ, B.¹

¹ OZ Kvalita z našich regiónov

Ciel': Cieľom projektu „Zdravie máme v našich rukách“ je podporiť hlavný cieľ Národného programu podpory zdravia, ktorým je dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky prostredníctvom zvyšovania úrovne zdravotného uvedomenia. Projekt sa zameriava na zmenu postojov obyvateľstva k vlastnému zdraviu a má byť inšpiráciou k zlepšeniu kvality osobného životného štýlu, pričom zdôrazňuje zásady prevencie a minimalizácie rizík.

Metódy: Projekt využíva synergiu spolupráce medzi rôznymi zložkami spoločnosti na realizáciu aktivít zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia. Komunikácia s občianskou verejnosťou je kľúčová, pričom kreatívne uchopenie témy a jej umelecké stvárnenie sa ukázali ako efektívne. Projekt zahŕňa monitorovanie a hodnotenie úrovne zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov ovplyvňujúcich zdravie prostredníctvom zapojenia štátnej správy, samosprávy, prieskumných agentúr a vlastných meraní.

Výsledky: Projekt je v štádiu prípravy realizácie a nastavovania komunikácie s partnermi naprieč spoločnosťou. Na základe 25-ročnej skúsenosti boli nastavené metódy merania výsledkov projektu, ktoré budú sledovať zmenu postojov a správania verejnosti k vlastnému zdraviu.

Záver: Zámerom projektu je zlepšiť verejné zdravie prostredníctvom prevencie rizikového správania cez komunikačné a vzdelávacie aktivity. Projekt sa zameriava na prevenciu správnej hygieny, výživy, duševného a fyzického zdravia, pracovných a životných podmienok. Osobitná pozornosť je venovaná látkam ako tuky, cukry, alkohol, tabak a drogy.

Súčasná informovanosť obyvateľov Slovenskej republiky o princípoch racionálnej výživy a ich stravovacie návyky

TIHÁNYI, J.,¹ ŠALÁTOVÁ, A.,¹ MUCSKA, M.¹

¹ Ústav ochrany zdravia, Fakulta verejného zdravotníctva, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Ciel': Zistiť a zhodnotiť súčasnú informovanosť obyvateľov Slovenskej republiky o princípoch racionálnej výživy a ich stravovacie návyky.

Materiál: Súbor tvorilo 177 respondentov (109 žien, 68 mužov) od 18 do 79 rokov. Regionálna distribúcia respondentov zahŕňala všetky kraje SR.

Metódy: Zber údajov prebiehal dotazníkovou metódou. Bol použitý on-line dotazník (Microsoft Forms) vlastnej konštrukcie s 27 otázkami zameranými na demografické údaje a stravovacie návyky. Pri vyplňaní odpovedí bola zachovaná anonymita respondentov a ich účasť bola dobrovoľná. Zber údajov prebiehal v mesiacoch február až marec 2024. Každý respondent bol individuálne hodnotený. Podľa jednotlivých odpovedí bolo vypočítané celkové skóre, ktoré odzrkadľovalo súlad s výživovými odporúčaniami. Maximálne dosiahnuté skóre mohlo byť 33. Zozbierané dáta sme spracovali a analyzovali v programoch Microsoft Office 365 (Microsoft Excel) a IBM SPSS Statistics for Windows, Version 28.0. Armonk, NY: IBM Corp. Pre interpretáciu a hodnotenie údajov, resp. overenie pracovných hypotéz, sme použili popisnú štatistiku, Mann-Whitneyov test a Spearmanov korelačný koeficient. Hladina významnosti $\alpha = 0,05$.

Výsledky: Vzdelanie respondentov nemá štatisticky významný vplyv na ich stravovacie návyky ($p = 0,393$), pričom priemerné skóre súladu so zdravými stravovacími normami bolo 25,09 pre respondentov s vyšším vzdelaním a 24,75 pre respondentov so stredoškolským úplným vzdelaním. Vek nie je kritickým fakto-

rom ovplyvňujúcim stravovacie návyky v študovanej populácii ($r = 0,121$, $p = 0,110$). Distribúcia skóre dosiahnutého za stravovacie návyky je medzi mužmi a ženami signifikantne odlišná ($p = 0,002$), pričom muži dosahujú v tomto ohľade lepšie výsledky. Existuje pozitívna korelácia medzi prístupom k výberu potravín na základe nutričných hodnôt a výberom potravín na základe ich nutričných a energetických hodnôt a úrovňou súladu s odporúčaniami pre stravovanie a výživu u dospelých ($p = 0,000$, resp. $p = 0,003$).

Záver: Vzdelanie ani vek nemá vplyv na kvalitu stravovania. Existuje však rozdiel medzi mužmi a ženami v súvislosti so vzťahom ku zdravej výžive. Taktiež sme dokázali fakt, že ľudia, ktorí sa viacej zaujímajú o nutričnú hodnotu potravín alebo jedál, dosahujú vyššie skóre reprezentujúce kvalitu stravovania.

Návštevnosť PCOPZ na Slovensku v období rokov 2022 a 2023 po pandémie COVID-19.

SMOLKOVÁ, K.,¹ OCHABA, R.^{1,2}

¹ Odbor podpory zdravia výchovy k zdraviu, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava

² Katedra verejného zdravotníctva, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita

Úvod: Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia (PCOPZ) sú súčasťou regionálnych úradov verejného zdravotníctva a ich cieľom je skrining, prevencia chronických ochorení a podpora zdravého životného štýlu. V období pandémie vírusu COVID-19 sa práca v PCOPZ pozastavila a všetka pozornosť bola venovaná boju proti pandémie. WHO 5. mája 2023 vyhlásila koniec pandémie COVID-19 ako núdzovej situácie v oblasti verejného zdravia.

Cieľ: Analýza návštevnosti PCOPZ na Slovensku v období rokov 2022 a 2023 po pandémie COVID-19.

Metodika: Dáta boli spracované z databázy ÚVZ SR „Test zdravé srdce“ za obdobie rokov 2022 a 2023. Na spracovanie súboru bol použitý program Excel 2021.

Výsledky: Percentuálny nárast celkového počtu vyšetrených klientov v základných poradniach v SR z roku 2022 do roku 2023 je približne 40,03 %. Pričom percentuálny nárast počtu prvýkrát vyšetrených klientov v základných poradniach z roku 2022 do roku 2023 je približne 51,31 %.

Z klientov, ktorým bolo vyšetrené v roku 2023 aj riziko kardiovaskulárnych chorôb, najčastejšie navštívili prvýkrát základnú poradňu klienti vo veku 35–44 rokov (26,1 % mužov a 25,7 % žien), pričom kontrolné vyšetrenie bolo najčastejšie poskytnuté klientom vo veku 65 a viac rokov (26,7 % mužov a 32,4 % žien). Klienti vyšetrení v základnej poradni mali najčastejšie vysokoškolské vzdelanie a stredoškolské vzdelanie s maturitou.

V porovnaní s rokom 2022 v súbore klientov, ktorým bolo vyšetrené riziko kardiovaskulárnych chorôb, najčastejšie navštívili prvýkrát základnú poradňu klienti vo veku 35–44 rokov (28 % mužov a 25 % žien), pričom kontrolné vyšetrenie bolo najčastejšie poskytnuté klientom vo veku 45 – 64 rokov (45 % mužov a 55% žien). Klienti vyšetrení v základnej poradni mali najčastejšie stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie.

Záver: Po období pandémie COVID-19 sa záujem o služby PCOPZ zvyšuje. K rozvoju PCOPZ prispel aj dokument Strategického rozvoja PCOPZ v SR s účinnosťou od 1. 12. 2020 v gescii ÚVZ SR.

Zdravotní screening v sociálne vyloučených lokalitách

MACOUNOVÁ, P.,^{1,2} JANÍKOVÁ, M.,^{1,2} TOMÁŠKOVÁ, H.,^{1,2}
BRYJOVÁ, I.,³ TOMÁŠEK, I.²

¹ Ústav epidemiologie a ochrany veřejného zdraví, Lékařská

fakulta OU, ČR,

²Oddělení podpory zdraví, Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, ČR,

³Ústav nelékařských zdravotnických studií, Fakulta veřejných politik, Slezská univerzita, ČR

Úvod: Na podnět KHS v Ostravě uspořádal ZÚ v Ostravě ve spolupráci s dalšími organizacemi dny zdraví.

Cíl: Cílem akcí bylo testování výskytu infekčních onemocnění, monitoring ústního zdraví a edukace v oblasti zdravotní prevence.

Metodika: V roce 2023 proběhlo 6 akcí v Orlové, Karviné a Havířově. Účastníci byli rychlotesty otestováni na HIV, syfilis a VHC. V Karviné byla stanovena hladina glykémie a cholesterolu. Úroveň ústní hygieny byla hodnocena indexem API, který vyjadřuje % zubů s nálezem plaku. Respondenti vyplnili dotazník s demografickými a anamnestickými údaji. Hodnocení bylo provedeno popisnou statistikou a neparametrickými testy a modelem ordinální logistické regrese (alfa = 5 %) s použitím SW Stata verze 17.

Výsledky: Soubor testovaných na infekční nemoci tvořilo 429 osob, z toho 68 % žen. Průměrný věk účastníků byl 43,6±16,2 let. U 12 osob (28 případů/1000 vyšetřených) byla zjištěna pozitivita na VHC, u 1 osoby na syfilis a 1 osoby na HIV (2,3 případů/1000). U 56 % osob byla vyšší hladina glykémie, s věkem výskyt stoupal ($p = 0,005$), zvýšena hodnota celkového cholesterolu byla u 33 %, vyšší výskyt u žen ($p = 0,043$). Medián API indexu byl 95,5 % z počtu 315 osob. Optimální ústní hygienu (API < 25 %) mělo jen 8,3 %, významné rizikové faktory ($p < 0,05$) jsou nižší vzdělání, čištění zubů a kouření. Polovina respondentů (54 %) uvedla, že se léčí alespoň s jedním chronickým onemocněním, nejvyšší prevalence byla v případě KVO (27,3 %), pohybového ústrojí (19,1 %), psychických onemocnění (10 %) a diabetu (8,4 %).

Závěr: Vzhledem k záchytu pozitivních případů se ukazuje terén-

ní testování jako efektivní. Riziko výskytu sledovaných infekčních nemocí ve vyloučených lokalitách je vyšší než v běžné populaci. Také stav ústní hygieny je značně znepokojivý. Příspěvek byl podpořen projekty SMO_Zdraví_2023_II a SGS11/LF/2024.

Klíčová slova: screening, prevence, HIV, syfilis, hepatitida C, ústní hygiena

III. VARIA

Sociálne médiá ako významná modalita zdravotno výchovného pôsobenia v 21. storočí

DOSTÁLOVÁ, K.,¹ PALUGOVÁ, E.,¹
WIMMEROVÁ, S.,¹ SEŇAVOVÁ, M.,¹ MORICOVÁ, Š.¹

¹ Fakulta verejného zdravotníctva, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Úvod: Sociálne médiá ako jedinečný fenomén doby sú významným zdrojom zdravotníckych informácií v 21. storočí. Používanie sociálnych médií môže mať pozitívny, ale aj negatívny vplyv na zdravý životný štýl ľudí.

Ciel': Zistiť a analyzovať, či používanie sociálnych médií má vplyv na zdravý životný štýl a ako sociálne médiá vplývajú na fyzické a duševné zdravie.

Metodika: Súbor tvorilo 212 respondentov z toho 153 žien a 59 mužov vo veku od 18 do 73 rokov. Dáta sme zbierali prostredníctvom anonymného elektronického dotazníka v septembri až decembri 2023. Zisťovali sme, akým spôsobom respondenti využívajú sociálne médiá a ktoré médiá preferujú, aký majú vplyv na ich psychické a fyzické zdravie a kvalitu života. Zaujímali nás životný štýl a vzťah respondentov k pohybovej aktivite, fajčeniu a užívaniu alkoholu. Dáta sme štatisticky vyhodnocovali použitím Chí-kvadrát testov v kontingenčných tabuľkách a binárnej logistickej regresie.

Výsledky: Zistili sme, že respondenti, ktorí používajú smart hodinky vykonávajú častejšie pohybovú aktivitu ($p=0,024$). Osoby mladšie ako 30 rokov sú názoru, že sociálne médiá prispievajú k nadobúdaniu informácií o zdravom životnom štýle ($p=0,011$). Mladší respondenti si informácie týkajúce sa zdravia overujú konzultáciou s najbližšími. Starší respondenti si informácie overujú konzultáciou s odborníkmi ($p=0,003$). Muži využívajú častejšie podcasty ($p=0,013$) a ženy viac sociálne siete ($p=0,041$). Vplyv sociálnych médií na kvalitu života sa líši medzi stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelanými respondentami ($p=0,014$). Vyššiu šancu mať BMI ≥ 25 majú respondenti mužského pohlavia ($p=0,014$) a osoby nad 30 rokov ($p=0,007$).

Záver: Sociálne médiá môžeme v súčasnej dobe považovať za jeden z nástrojov verejného zdravotníctva, ktoré možno využiť v prevencii, motivácii a podpore zdravého životného štýlu, čo potvrdili aj naše výsledky. Tvorivé uplatnenie v každodennom živote môžu podporiť blízki ľudia (príbuzní, priatelia, komunita) ako aj odborné autority (lekári, verejní zdravotníci), tak ako to potvrdzujú aj naše výsledky. Implementácia poznatkov o zdravom živote štýle získaných prostredníctvom sociálnych médií je výzvou pre zlepšenie kvality života jednotlivcov a populácie 21. storočia.

KLúčové slová: zdravý životný štýl, sociálne médiá, sociálne siete, podpora a ochrana zdravia

Analýza výsledkov pre-testu v rámci medzinárodného projektu Zdravotnej gramotnosti na Slovensku

ORLICKÁ, B.,^{1,2} CHROMÍKOVÁ, L.,² OCHABA, R.,^{1,2}
WSÓLOVÁ, L.²

¹ Katedra verejného zdravotníctva, FZaSP Trnavská univerzita,

² Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Úvod: Slovensko sa už druhýkrát zapája do medzinárodného projektu M-POHL, konkrétne do projektu zameraného na meranie zdravotnej gramotnosti v populácii.

Cieľ: Cieľom príspevku je analyzovať výsledky pre-testu, ktorý sa realizoval v rámci prípravy projektu M-POHL na Slovensku.

Metodika: V júli 2024 prebiehal zber údajov v rámci pre-testu dotazníka zdravotnej gramotnosti. Použitý bol dotazník, ktorý je jednotný pre všetky zapojené krajiny najmä z Európy. Údaje sa zbierali online. Oslovení boli pracovníci Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

Výsledky: Pre-testu sa zúčastnilo 297 respondentov, z toho 8,4% mužov ($n = 25$). V rámci vzdelania prevažoval magisterský stupeň (56,6%, $n = 168$). Na otázku, ako by ste ohodnotili svoje zdravie vo všeobecnosti, odpovedali všetci respondenti, z čoho 47,5% označilo svoje zdravie ako dobré, 35,7% ako primerané (t.j. ani dobré ani zlé), 12,1% označilo svoje zdravie ako veľmi dobré a 4,4% ako zlé. Jeden respondent (0,3%) na otázku nechcel odpovedať.

Záver: Pre-testu sa zúčastnilo dostatočné množstvo respondentov, pričom požiadavkou v tomto prípade nebola reprezentatívna vzorka. Údaje z pre-testu budú ďalej spracované tímom z medzinárodného projektu a budú prínosom pre ďalšiu činnosť pracovných skupín a národných tímov zapojených krajín do projektu M-POHL – HLS 24/26.

Kľúčové slová: zdravotná gramotnosť, pre-test, zdravie, M-POHL

Medzinárodná aktualizácia kompetencií pre prácu vo verejnom zdravotníctve v čase globálnych zmien

MIČÍKOVÁ, L.,^{1,2} VESELÁ, N.,³ PETRÁKOVÁ, A.,^{1,3}
KAŠLÍKOVÁ, K.⁴

¹ Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií;

² Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva;

³ Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd;

⁴ Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva

Východiská: Kompetencie v oblasti verejného zdravia predstavujú dôležitú súčasť efektívneho fungovania odborníkov vo verejnom zdravotníctve. Nové vymedzenie oblastí kompetencií je nevyhnutnosťou vzhľadom na súčasnú situáciu, ale aj rozloženie pracovných síl a potrebu ich celoživotného vzdelávania.

Ciel': Cieľom príspevku je predstaviť témy aktualizovaných kompetencií pre odborníkov v oblasti verejného zdravia, ktoré reflektujú aktuálne trendy vo verejnom zdravotníctve v čase globalizácie a nových výzev pre ochranu verejného zdravia.

Metodika: Teoretická analýza kľúčových dokumentov projektu ASPHER - WHO „Core Curriculum Program“.

Výsledky: Kompetencie predstavujú kombináciu jednotlivých atribútov, ako sú vedomosti, zručnosti a profesionálne postoje. Nový návrh aktualizácie core curricula ASPHER - WHO reflektujú súčasnú situáciu v oblasti verejného zdravia s dorazom na Európsky región.

Diskusia: Oblasť verejného zdravia dnes disponuje rôznymi typmi pracovníkov, ktorí sa zaoberajú touto oblasťou. Je potrebné, aby boli kompetencie aktualizované tak aby reflektovali všetky oblasti, ktoré sú súčasťou komplexného oboru verejného zdravotníctva.

Záver: Aktualizácia curricula je nevyhnutnou podmienkou pre zvyšovanie kvality pracovnej sily v oblasti verejného zdravia s ohľadom na nové výzvy a priority pre verejné zdravie v čase globálnych zmien v rátanie klimatických zmien a ich vplyvu na zdravie populácie i na zvyšujúce sa riziko cezhraničných rizík pre ľudské zdravie.

Kľúčové slová: kompetencie, ASPHER, verejné zdravie, core curriculum

Platforma IPREV a jeho role v systéme prevence vzniku duševního onemocnění dětí a dospívajících – systémový nástroj pro práci

ŠEJVL, J.,¹ NOVÁKOVÁ, E.,¹ HABIŇÁKOVÁ, R.,¹ JADNÁČ, T.,¹
GABRHELÍK, R.,¹ MIOVSKÝ, M.,¹ MAŠLÁNIOVÁ, M.¹

¹ Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Úvod: Platforma IPREV (Interaktivní platforma podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování – www.iprev.cz) je určena nejen pro všechny pracovníky v prevenci, ale i těm, kteří pracují anebo se setkávají s rizikovým chováním dětí a dospívajících. Projekt je realizován za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Hlavního města Prahy

Cíle: představit systém IPREV širokému spektru profesionálů (pediatrům, psychiatrům, gynekologům, terapeutům, psychologům, pedagogům, výchovným poradcům a mnohým dalším), kteří jsou ve svých ambulancích, lůžkových oddělení nebo dalších zařízení konfrontováni s jakoukoli formou rizikového chování svého pacienta / klienta, a kteří mají zájem na rozšiřování svých odborných znalostí, dovedností a kompetencí.

Metody: U každého preventivního nástroje je provedena jeho obsahová analýza, evaluace a vyhodnocení, zda splňuje požadavky kladené ne evidence-based preventivní programy.

Výsledky a závěr: IPREV pokrývá celé spektrum aktivit, od edukace správného provádění krátkých intervencí, přes screeningové nástroje na látkové i nelátkové závislosti, prevenci sebepoškozování a sebevražd, osobní management, prevenci kriminality, spánkovou hygienu a mnohé další. Nabízí rovněž zprostředkování vzdělávání mezinárodní kurikula EUPC (The European Prevention Curriculum) UPC-10 Core Course, UPC Practitioners a UPC Managers and Supervisor. Projekt je realizován za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Hlavního města Prahy.

Možnosti skriningu syndrómu spánkového apnoe

MUCSKA, M.,¹ VYSKOČ, A.,¹ TIHÁNYI, J.¹

¹Ústav ochrany zdravia, Fakulta verejného zdravotníctva, SZU v Bratislave

Úvod: Syndróm spánkového apnoe obštrukčného typu (OSAS) je závažným chronickým ochorením, najčastejšou spánkovou poruchou dýchania. V súčasnosti sa odhaduje, že 80-85% pacientov nie je diagnostikovaných, pričom v poslednom období v dôsledku pandémie nadhmotnosti, resp. obezity zaznamenávame výrazný vzostup jeho výskytu.

Ciel': Poukázať na možnosti skriningu OSAS I. stupňa (ESS dotazník) a II. stupňa (nočná pulzoximetria).

Metódy: Sledovaný súbor tvorilo 248 pacientov vo vybranom spánkovom laboratóriu, ktorí absolvovali vstupné vyšetrenie zamerané na detailnú anamnézu, následne vyplnili dotazník ESS a bez ohľadu na výsledok skrining I. stupňa podstúpili pulzoximetrické vyšetrenie 7-nocí v domácom prostredí) a komplexné nočné polysomnografické vyšetrenie v akreditovanom spánkovom laboratóriu za účelom potvrdenia, resp. vylúčenia OSAS. Na základe ICSD sme určili závažnosť.

Výsledky: Validita skríningu I. stupňa (dotazník) bola 61%; avšak pri tzv. typickom obraze pacienta s OSAS bola validita tohto skríningu až 79%. Validita skríningu II. stupňa (pulzoximetria) bola 91%. Preukázali štatisticky významný rozdiel vo vyššom indexe BMI (kg/m²) u pacientov s diag. OSAS v porovnaní so skupinou pacientov bez diag. OSAS (32,3±6,3 kg/m² vs. 29,0±6,2 kg/m²; p < 0,001). Taktiež sme preukázali štatisticky významný rozdiel vo väčšom obvode krku pacientov s diag. OSAS v porovnaní so skupinou pacientov bez diag. OSAS (42,0±5,3 cm vs. 38,6±5,0 cm vs.; p < 0,001).

Záver: Efektívny skrining by mal byť zameraný na tzv. typického pacienta s OSAS – muž, produktívny vek (30–50 rokov), prítomná nadhmotnosť, resp. obezita, pozitívna anamnéza z hľadiska snoringu. U žien prudký vzostup rizika vzniku OSAS v postmenopauzálnom období. Každý, kto splňa kritériá tzv. typického pacienta s OSAS mal by byť indikovaný na skrining I. resp. II. stupňa. Práve včasný skrining a následný efektívny manažment pacienta s OSAS (diagnostika, liečba) je dôležitý z hľadiska prevencie mnohých predovšetkým kardiometabolických komplikácií, ako aj prevencie rizika vzniku mikrospánkov pri riadení motorového vozidla.

Do knižnice na tréning pamäti

TRENČANSKÁ, M.,¹ PETRÁŠOVÁ, S.,¹ MÁCHOVÁ, I.,²
ERNSTOVÁ, P.²

¹ Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch, OPZaVkJ

² Tribečská knižnica, Topolčany

Úvod: Ľudský mozog reaguje na všetko vo svojom okolí – na to, čo vidíme, počujeme, čo ochutnáme, čoho sa dotýkame, na čo myslíme. Všetko okolo nás i v nás mozog stimuluje, vďaka čomu sa neustále vytvárajú nové spojenia medzi neurónmi, dokonca aj počas spánku. Projekt „Do knižnice na tréning pamäti“ je pilotný

regionálny projekt Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch, Tribečskej knižnice v Topoľčanoch a Tribečského osvetového strediska v Topoľčanoch zameraný na seniorov.

Ciel': Cieľom projektu bolo posilniť poznávacie funkcie seniorov nad rámec každodenných činností, rozšíriť kapacity krátkodobej pamäti, používanie mnemotechník v každodennom živote. Predpokladali sme, že seniori, ktorí tieto tréningy pamäti absolujú, budú viac akceptovať sami seba, ocenia svoje schopnosti, zručnosti a spoločné stretnutia v kruhu rovesníkov môžu byť pre nich zdrojom radosti, uvoľnenia i zábavy.

Metodika: Súbor tvorilo priemerne 23 seniorov nad 60 rokov, ktorí sa stretávali od februára 2024 do mája 2024. Sedem stretnutí sa uskutočňovalo jedenkrát za dva týždne, každé stretnutie trvalo 1 hodinu.

Výsledky: Výsledkom cyklických tréningov pamäti bolo posilnenie kognitívnych funkcií u seniorov a zvýšenie sebavedomia, individuálny osobnostný rozvoj. Seniori postupne absolvovali aktivity, ktoré rozvíjali mentálnu kondíciu mozgu, akceleračné schopnosti mozgu praktické aktivity uplatnením mnemotechnických pomôcok, tréningovanie sémantickej, epizodickej i dlhodobej pamäti, riešenie logických úloh.

Záver: Stretnutia priniesli nielen precvičovanie pamäti a pozornosti, ale vzácnym benefitom boli aj nové priateľstvá medzi seniorami a spoločné neopakovateľné zážitky. Seniori odchádzali s radosťou a naplnenými očakávaniami. Vyjadrili pranie zopakovať takéto aktivity aj viackrát do roka.

Kľúčové slová: tréning pamäti, mozog, pamäť, stretnutia

Analýza klenby nožnej u detí predškolského veku vo vybranej materskej škole s cieleňou intervenciou

RAFAJDUS, M.,¹ PETLUŠOVÁ, E.¹

¹ Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Úvod: Plochá noha je jednou z najčastejších patológií chodidla u detí. Podľa odborníkov problematika plochých nôh, ktorá spôsobuje deformity a bolesť nielen chodidiel a dolných končatín, ale jej klinika má omnoho rozsiahlejšiu symptomatológiu. Noha, ktorá má takýto významný vplyv na celú našu postúru, je takmer celý deň uzatvorená v topánkach, čo ovplyvňuje zapájanie jej svalov pri stoji a chôdzi. Zvýšené povedomie o význame prevencie plochej nohy môže prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu nielen chodidiel, ale aj k celkovému správneľmu držaniu tela detí.

Ciele práce: Cieľom výskumu bolo zhodnotiť stav chodidiel u predškolských detí vo vybranej materskej škole v Žiari nad Hronom a analyzovať ich stav po intervencii.

Metodika práce: Na výskume, ktorý prebiehal od septembra 2022 do februára 2024, sa zúčastnilo 37 detí vo vekovej kategórii od 4 do 6 rokov. Pri zbere údajov sme použili antropometrické merania, plantogramové merania, Chippaux-Šmiřák metódu, meradlo plus 12, Meradlo Clevermess a dotazníkovú metódu.

Výsledky: Výskyt plochej nohy počas primárnych meraniach v sledovanej triede predstavoval 48 % a v porovnávacej triede sa vyskytla plochá noha u 31 % detí. Sekundárnymi meraniami po cielenej intervencii sme zistili, že výskyt plochej nohy v sledovanej triede bol 24 % a v porovnávacej triede zostala plochá noha na úrovni 31 %. Sekundárnymi meraniami sme identifikovali v sledovanej triede výrazné zlepšenie v prevalencii ortopedickej obuvi, ktorú nosilo až 38 % detí. Záujem rodičov o problematiku chodidla svojho dieťaťa bol vysoký, čo predstavovalo 81%.

Záver: Z nášho výskumu vyplýva, že sa nám podarilo naplniť ciele a Chippaux-Šmiřák metódou sme pri sekundárnych meraniach zistili, že výskyt plochonožia v sledovanej triede klesol u 24% detí. Z verejno-zdravotníckeho hľadiska je dôležité vykonávať pravidelný skrining a monitorovanie aby sa vytvorilo povedomie o problémoch s chodidlami a vhodnej obuvi pre deti.

Kľúčové slová: ploché nohy, deti predškolského veku, deformity chodidla, materská škola, prezúvacía obuv, účinná intervencia

Porovnanie systému ochrany zdravia pri práci medzi Slovenskou a Českou republikou

MACHAJOVÁ, M.,¹ JUREČKOVÁ, L.¹

¹Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra verejného zdravotníctva

Úvod: Systém ochrany zdravia pri práci pomáha pri vytváraní zdravých a bezpečných podmienok pracujúcej populácie. V reakcii na meniaci sa charakter pracovného odvetvia je analýza rozdielov v systémoch ochrany zdravia pri práci na medzinárodnej úrovni nevyhnutnou súčasťou zabezpečovania najvyššej možnej úrovne ochrany zdravia pri práci.

Ciele práce: Hlavným cieľom našej práce bolo vytvorenie komparatívnej analýzy systémov ochrany zdravia pri práci medzi Slovenskou a Českou republikou.

Metodika práce: Práca má charakter deskriptívnej porovnávacej štúdie. Na získanie údajov a informácií boli využité medzinárodné a národné právne normy a dostupné národné databázy štatistických údajov.

Výsledky: Komparatívna analýza pozostávala z charakteristiky pracovnej populácie vybraných krajín a z analýzy 5 kategórií

porovnávaných vybraných ukazovateľov. Podľa výsledkov súhrnnej analýzy bola zistená vyššia úroveň systému ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike v porovnaní s Českou republikou v ukazovateľoch: ratifikácia dohovorov ILO, vnútroštátna politika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a hustota odborníkov oddelení Preventívneho pracovného lekárstva na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva. V Českej republike systém ochrany zdravia pri práci dosahoval vyššiu úroveň oproti Slovenskej republike v ukazovateľoch: frekvencia periodických lekárskejších preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zoznam chorôb z povolania.

Záver: Z výsledkov našej práce vyplýva, že v systéme ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike je priestor na zlepšenie a optimalizáciu niektorých procesov a postupov

Kľúčové slová: bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, pracovné lekárstvo, pracovné zdravotné služby, profesionálne poškodenie zdravia

KONTAKT

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Úrad verejného zdravotníctva
Slovenskej republiky
stodolovedni@gmail.com

I.D.L. Company s.r.o.
Marcela Idlbeková
+421 918 569 890
marcela.idlbekova@idl.sk

Recenzenti zborníka:

Mgr. Lucia Chromíková, PhD.
PhDr. Matej Mucska, PhD., MPH

Obsah neprešiel jazykovou úpravou, za gramatickú a štylistickú stránku zodpovedajú autori príspevkov.

Odborné podujatie je zaradené do sústavného medicínskeho vzdelávania a budú mu pridelené CME kredity. Podujatie je zaradené do Kalendára podujatí SLS pod VS 24-1307/049.

Vydavateľ: I.D.L. Company s.r.o.
ISBN: 978-80-69061-03-3
Miesto vydania: Bratislava
Rok vydania: 2024

Hlavný partner podujatia:

Zväz obchodu SR